

Rådet for personer med nedsatt funksjonsevne

Til medlemmer og varamedlemmer
i Rådet for personer med nedsatt funksjonsevne

Sandnes, 19.01.2018

INNKALLING TIL MØTE I RÅDET FOR PERSONER MED NEDSATT FUNKSJONSEVNE

Tid: Onsdag 17.01.2018 kl. 16.00
Sted: Rådhuset, møterom 1A.

Godkjenning av innkalling og protokoll fra møte 05.12.17

Saksliste:

- Sak 01/18 Info ang. Sak 17/13570**
Høringssvar til Ruten byrom forslag til teknisk plan.
Høringssvar er sendt da høringsfrist var 10.01.18.
- Sak 02/18 Sak 17/17260-1**
Pårørendestrategi for tjenesteområdet levekår
- Sak 03/18 Sak 17/17014-7**
Sak om organisering av omsorgstjenestene
- Sak 04/18 Sak 16/06041-9**
Sak om bostedsløshet – kartlegging og tiltak
- Sak 05/18 Budsjett for Storbykonferanse i Sandnes 2019**
- Sak 06/18 Gjennomgang av saksliste for møte i Utvalg for Helse og sosialtjenester
24.01.2018**

Eventuelt

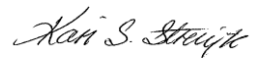
Forfall meldes til Kari S. Struijk på tlf. 51 68 63 00, eller på mail:
kari.slettebo.struijk@sandnes.kommune.no

Varamedlemmer innkalles ved forfall.

Med vennlig hilsen

Glenn Øgreid
nestleder

Kari S. Struijk
Sekretær

RÅDET FOR PERSONER MED NEDSATT FUNKSJONSEVNE

Sandnes kommune
Teknisk plan

Sandnes, 22.12.2017

Saksbehandler: Arne Jørgensen

Sak 17/13570 Høringssvar til Ruten byrom forslag til teknisk plan

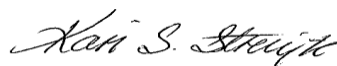
Rådet har gått igjennom saken, og har følgende kommentarer til forslaget:

- Rådet ønsker å ha en park som inkludere alle og som er universell utformet. Det er viktig at ingen ekskluderes, og at dekket på gangveien har tydelig kontrast til kantstein slik at det er lett og orientere seg og fremkommelig for alle.
- Rådet er enige i at parken bør utformet slik at den er til glede og nytte gjennom hele året, ikke bare ta hensyn til et spesielt arrangement.
- Det er positivt at der lages trimapparater for eldre, men de bør utformes slik at personer med nedsatt funksjonsevne også kan benytte parken.
- At der lages handicap parkeringsplasser i umiddelbar nærhet.

Med hilsen
Rådet for personer med nedsatt funksjonsevne

Glenn Øgreid
nestleder

Kari Slettebø Struijk
sekretær

Arkivsak-dok. 17/17260-1
Saksbehandler Frode Otto

Behandles av	Sakstype	Møtedato
Utvalg for helse- og sosialtjenester 2015-2019	Utvalgssaker	24.01.2018
Sandnes eldreråd	Behandling av utvalgssak	
Rådet for personer med nedsatt funksjonsevne	Behandling av utvalgssak	
Bystyret 2015-2019	Orienteringssaker	05.02.2018

Pårørendestrategi for tjenesteområdet levekår

Saken gjelder

I denne saken legger rådmannen fram forslag til strategi for samhandling med pårørende.

Bakgrunn

Bystyret vedtok i forbindelse med sak 134/16 økonomiplan 2017-2020 at det skulle utarbeides en pårørendestrategi som legger et grunnlag for felles forståelse og plan for de kommunale tjenestene i Sandnes kommune.

På denne bakgrunn nedsatte kommunaldirektør levekår en arbeidsgruppe med mandat til å utarbeide en overordnet strategi for samhandling med pårørende. Arbeidsgruppens forslag har vært på intern høring innen levekårsområdet.

I 2017 utga Helsedirektoratet en ny veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenesten. Veilederen omfatter alle pårørendegrupper, uavhengig av diagnose, og inkluderer eldre, voksne og barn som pårørende.

Forslag til strategi for samhandling er utarbeidet i tråd med de føringer som er lagt i direktoratets veileder. Strategien er kortfattet og gir hovedretning for samhandling med pårørende. Strategien er godt forankret i øvrig planverk – for eksempel «en god hverdag – for alle» og plan for psykisk helse. Forslag til strategi er planlagt implementert i alle levekårs virksomheter, og vil bli fulgt opp av kommunaldirektøren gjennom tjenesteområdets kvalitetsoppfølgingssystem.

Forslag til vedtak:

Strategi for samhandling med pårørende vedtas.

Rådmannen i Sandnes, 05.01.2018

Elin Selvikvåg
kommunaldirektør

Signe Elin Eide Joachimsen
rådgiver

Vedlegg:

Pårørendestrategi Levekår des17

Dokumentet er ikke signert da Sandnes kommune benytter elektronisk godkjenning.

Arkivsak-dok. 17/17014-7
Saksbehandler Katharina Hovland

Behandles av	Sakstype	Møtedato
Rådet for personer med nedsatt funksjonsevne	Behandling av utvalgssak	
Sandnes eldreråd	Behandling av utvalgssak	
Utvalg for helse- og sosialtjenester 2015-2019	Utvalgssaker	24.01.2018
Administrasjonsutvalget 2015-2019	Utvalgssaker	19.03.2018
Bystyret 2015-2019	Utvalgssaker	16.04.2018

Sak om organisering av omsorgstjenestene

Hva saken gjelder:

Kommunaldirektør levekår igangsatte høsten 2017 et arbeid for å vurdere organisering av hjemmetjenester og heldøgns plasser (sykehjem) etter tjenestemodell. Saken omhandler bakgrunn, vurdering, anbefaling og plan for gjennomføring. Det vises også til vedlagt rapport fra arbeidsgruppen som har gjennomført utredningen. Arbeidsgruppen var partssammensatt og rådmannens forslag til organisasjonsmodell er i tråd med arbeidsgruppens anbefalinger.

Bakgrunn:

I 2013 foretok Agenda Kaupang en faglig og økonomisk analyse av området levekår med sikte på å vurdere mulighetene for effektivisering og omstilling. Agenda Kaupang anbefaler i sin analyse fra 2013 at kommunen bør *vurdere en organisering med sterkere vekt på tjenestene.... En mulighet kan være at institusjonstilbudet samles i en organisatorisk enhet. Videre er det også mulig å organisere tilbudet til funksjonshemmede i en egen enhet. Uansett vil det være naturlig med en eller annen form for distriktsvis organisering av den hjemmebaserte omsorgen.* (Rapport 7994, mai 2013)

Et større utviklingsarbeid, prosjekt Innovasjon i Omsorg, ble igangsatt på bakgrunn av analysen. Det ble som følge av dette lagt fram en sak til politisk behandling med flere utviklingsområder. Bystyret vedtok blant annet følgende:

Rådmannen bes utrede muligheter og konsekvenser for omlegging til tjenestemodell for pleie- og omsorgstjenestene. (BS 69/13)

<http://opengov.cloudapp.net/Meetings/sandnes/AgendaItems/Details/15000998>

I kjølvannet av dette ble tjenester til personer med nedsatt funksjonsevne skilt ut fra de eksisterende omsorgsdistriktene og samlet sammen med dagaktivitetstilbudene og avlastningstjenesten, i en stor virksomhet, Enhet for Funksjonshemmede (EFF). Samtidig ble

fem omsorgsdistrikt omgjort til fire distrikt med institusjons- og hjemmetjenester. Se BS-sak 80/15. <http://opengov.cloudapp.net/Meetings/sandnes/AgendaItems/Details/15011954>

Erfaringene fra omorganiseringen er gjennomgående gode (se sak om evaluering, BS-sak 197/17) og gav grunnlag for å vurdere om tjenesteorganisering kan være hensiktsmessig også på andre områder i levekår. <http://opengov.cloudapp.net/Meetings/sandnes/AgendaItems/Details/15021876>

Vurderinger og konklusjoner:

Med et økende antall eldre og press på tjenestene må kommunen stadig vurdere hvordan en best mulig kan yte treffsikre, effektive og kvalitativt gode omsorgstjenester. Å jakte på organisatoriske rammer som gir grunnlag for effektive tjenester er derfor et mål. Men en omorganisering skal også gi grunnlag for å sikre innbyggerne tilgang på kvalitetsmessig bra tjenester.

Rådmannen foreslår at omsorgstjenestene organiseres etter tjenestemodell med alle hjemmetjenester og korttidsrehabilitering i en enhet og alle sykehjem fordelt på 2 enheter.

Organisering i tjenestemodell vil gi:

- Samlet fag- og oppgavefokus
- Tydelig styringslinje som kan ha samlet trykk på utviklingsoppgaver, f eks velferdsteknologi
- Fleksibel og effektiv ressursbruk
- Samlet utvikling av rutiner, dokumentasjon og kvalitetsarbeid
- Likere praksis
- Mulighet for sentralisering av for eksempel turnusplanlegging
- Mulighet for å samle og utvikle kunnskap med tanke på særskilte utfordringer eller lidelser
- Mulighet for økte stillinger
- Mulighet til å omfordele/ omdisponere stillinger i ledelse/ administrasjon
- Enhetene vil være om lag like store og ha en størrelse som erfaringsmessig er håndterbar.
- Forholdsvis begrenset endring for ansatte i pasientrettede stillinger

Å samle hjemmetjenestene sammen med korttidsrehabilitering og dagsentertjenestene under samme leder, vil gi tydelig faglig fokus på at fremtidige omsorgstjenester i størst mulig grad skal skje hjemme og at de utfordringene eldrebølgen vil medføre i hovedsak skal løses gjennom å bistå pasientene til å mestre egen hverdag. Hjemmetjenestesonene og dagsentrene vil fortsatt ha tilhold på bo- og aktivitetssentrene. Det arbeides med avklaring av kontorlokaler for enhetens administrasjon.

Det opprettes to enheter for sykehjem med samme oppdrag. Todeling gjennomføres fordi en samlet sykehjemsenhet vurderes å gi et for stort leder/ kontrollspenn. To sykehjemsenheter med fire sykehjem i hver enhet vurderes å gi de samme gevinstene som en samlet enhet for hjemmetjenester, men i tillegg ser en at det kan gi:

- Mer kompetanse og rom for spesialisering av avdelinger
- Økt mulighet til større vikarpool med god kompetanse og god fleksibilitet
- Økt rom for faglige nettverk mellom særlig sykepleierne
- Lettere rekruttering

En ny organisasjonsmodell vil se slik ut:

Sykehjem 1	Sykehjem 2	Hjemmetjenester og
------------	------------	--------------------

		kortidsrehabilitering
• Lura bo- og aktivitetssenter • Rundeskogen bo- og aktivitetssenter • Rovik bo- og aktivitetssenter • Riska bo- og aktivitetssenter	• Byhagen bo- og aktivitetssenter • Austrått bo- og aktivitetssenter • Lunde bo- og aktivitetssenter • Åse bo- og aktivitetssenter	• Hjemmetjenester • Sandnes helsesenter • Trones bolig og eldresenter • Nattpatrulje • Lura serviceleiligheter • Hverdagsrehabilitering • Dagsenter • Eldresenter • Demens-team
Årsverk 255	252	271

Plan for gjennomføring:

Kommunaldirektør levekår har utarbeidet en plan for gjennomføring av omstillingen. De foreslåtte endringene vil berøre lederleddet med dagens omsorgssjefer, assisterende omsorgssjefer og merkantilt personell mest. Disse vil få endret myndighetsområde, stilling, ledergrupper og kanskje arbeidssted. Endringene vil følge de prosedyrer og strukturer som gjelder i slike omstillinger og kommunaldirektør levekår ivaretar dette. Soneledere og avdelingsledere vil få nye ledere og ledergrupper å forholde seg til. For ansatte i pasientrettede stillinger vil endringene være svært begrenset. Pasienter og pårørende vil i liten grad berøres av endringene.

Hovedtillitsvalgte fra sykepleierforbundet og Fagforbundet har medvirket i arbeidsgruppen og støtter endringsforslagene. Medbestemmelsesapparatet vil få informasjon om videre saksgang. Saken ble behandlet i AMU den 5. januar 2018 og saken støttes.

Det skal gjennomføres en risikovurdering av omorganiseringen.

Ledere og mellomledere informeres gjennom felles informasjonsmøte arrangert av kommunaldirektør levekår.

Ansatte informeres via Pulsen og informasjon i linjen.

Det utarbeides strukturer for å ivareta nødvendig tilrettelegging i ulike fagsystemer.

Det er ønskelig at organisasjonsendringen iverksettes så snart som mulig og helst fra 1. juni og seinest fra 1. september 2018. Oppstartstidspunktet må være i henhold til forsvarlig fremdrift av forberedelsene.

Forslag til vedtak:

Bystyret gir sin tilslutning til foreslåtte organisasjonsendring.

1. Hjemmetjenester og korttidsrehabilitering samles i en enhet.
2. Det opprettes to enheter for sykehjem
3. Endringene iverksettes tidligst 1. juni og seinest 1. september 2018

Rådmannen i Sandnes, 04.01.2018

Bodil Sivertsen
rådmann

Elin Selvikvåg
kommunaldirektør levekår

Vedlegg:

17-17014-6 Rapport fra arbeidsgruppen organisering av omsorgstjenester 16603057_1_1

Dokumentet er ikke signert da Sandnes kommune benytter elektronisk godkjenning.

Arkivsak-dok. 16/06041-9
Saksbehandler Katharina Hovland

Behandles av	Sakstype	Møtedato
Rådet for personer med nedsatt funksjonsevne	Behandling av utvalgssak	
Utvalg for helse- og sosialtjenester 2015-2019	Utvalgssaker	24.01.2018
Bystyret 2015-2019	Utvalgssaker	05.02.2018

Sak om bostedsløshet - kartlegging og tiltak

1. Hva saken gjelder:

I desember 2016 ble det gjennomført en grundig kartlegging av alle som var bostedsløse i Norge på det tidspunktet. Det er NIBR (Norsk Institutt for By og Regionsforskning) som har ansvar for sammenstillingen og analyse av funnene nasjonalt. Kartleggingen har vært gjennomført hvert 4. år siden 2008 og gir god kunnskap om bostedsløshet i Norge. Sandnes kommune bestilte i tillegg lokal rapport i 2012 og 2016. Gjennom lokale rapporter har Sandnes kommune fått en god og helhetlig kunnskapskilde om lokal bostedsløshet.

Nasjonal og (foreløpig) lokal rapport ble publisert i juni 2017. Det ble gitt en kort orientering til Bystyret den 19. juni med hovedtrekkene fra den lokale rapporten (BS-sak 36/17)

<http://opengov.cloudapp.net/Meetings/sandnes/AgendaItems/Details/15019995>

I saken står det: Sak med endelig rapport for Sandnes, med mer lokale tall og ytterligere vurderinger av innsatser legges fram til høsten. Foreløpige vurdering viser at unge under 25 år, og personer med samtidig rusavhengighet og psykisk lidelse fortsatt er en særskilt utfordring. Vurdering av fremtidig innsats rettet mot disse målgruppene vil inngå i saken.

Denne saken omhandler dette punktet. I saken inngår også oppdrag fra behandling av boligsosial plan 2016 – 2022: *Følgende forslag oversendes rådmannen for vurdering:*

Boligsosial handlingsplan - Tillegg til rådmannens forslag under pkt. 1:

Det må i tillegg prioriteres samlokaliserte ettervernboliger med oppfølging på døgnbasis.

<http://opengov.cloudapp.net/Meetings/sandnes/AgendaItems/Details/15016183>

2. Bostedsløshet i Sandnes

Nasjonal kartlegging av bostedsløse publisert av NIBR juni 2017 viser at antall bostedsløse i Sandnes kommune i 2016 omfatter 110 personer. Antallet tilsvarer 1,47 bostedsløse per 1000 innbyggere, og er en kraftig reduksjon fra 244 personer / 3,60 bostedsløse pr 1000 innbyggere i 2012. Dette er en nedgang på 55 prosent. Samtidig ligger Sandnes fortsatt høyt

i antall bostedsløse nasjonalt. Nasjonalt er det 0,75 bostedsløs per 1000 innbygger. Bare Bergen har en høyere andel per 1000 innbyggere enn Sandnes.

Prisene i boligmarkedet har gått noe ned de siste par årene. Det gjelder både leiemarkedet og omsetning i eiermarkedet. Sammen med grep kommunen har tatt i den boligsosiale politikken og gjennom betydelig styrking av det boligsosiale arbeidet, har et mindre presset boligmarkedet «hjulpet til» med å redusere tallet på bostedsløse i kommunen.

Hvordan defineres bostedsløshet i kartleggingen?

Kartleggingen gjennomføres gjennom at ulike instanser i kommunen samt statlige og private aktører i kommunen som har kontakt med bostedsløse personer, fyller ut ett spørreskjema for hver bostedsløs på et gitt tidspunkt. Dette omfatter betydelig flere enn de som bor midlertidig eller som står som søker for kommunal bolig. Definisjonen som legges til grunn for å skille ut målgruppen for kartleggingen er:

Som bostedsløs regnes personer som ikke disponerer egen eid eller leid bolig, men som er henvist til tilfeldige eller midlertidige botilbud, oppholder seg midlertidig hos nær slektning, venner eller kjente, personer som befinner seg under kriminalomsorgen eller i institusjon og skal løslates eller utskrives innen to måneder og ikke har bolig. Som bostedsløs regnes også personer uten ordnet oppholdssted kommende natt.

Hvem er de bostedsløse i Sandnes?

Tre av fire bostedsløse i Sandnes er menn. Dette tilsvarer nasjonale tall. I 2012 skilte Sandnes seg ut med å ha en høy andel kvinner (36 prosent) og en høy andel familier. Det er nær ingen bostedsløse familier på kartleggingstidspunktet i 2016. Dette er en formidabel nedgang fra 42 personer som var bostedsløse med sine barn i 2012.

Bostedsløse i Sandnes er generelt yngre enn bostedsløse i hele landet. En av fire er under 25 år. 42 prosent er mellom 25 og 34 år. Bare 1 prosent er over 55 år. Gjennomsnittsalderen er betydelig redusert fra 2012.

85 prosent av de bostedsløse er født i Norge. Dette er noe høyere enn i 2012 og må trolig sees i sammenheng nedgang i gruppen med familier/ barn.

De fleste bostedsløse har lavt utdanningsnivå og bare 5 prosent har arbeidsrelatert inntekt. De fleste lever av arbeidsavklaringspenger og sosialhjelp. 20 prosent har trygd (pensjon/uføre). Ni av ti er enslige. 22 prosent har barn under 18 år.

Hvor oppholder de seg? 32 prosent av de bostedsløse oppholder seg i midlertidig botilbud og en like stor del hos venner og familie. 28 prosent er i institusjon eller fengsel, likelig fordelt. Sandnes har flere i midlertidig botilbud, flere i fengsel og færre hos venner/ familie enn Norge totalt. Likevel er andelen i midlertidig botilbud gått ned med 10 prosent fra 2012.

Over halvparten av alle bostedsløse i Sandnes i 2016 og 2012 har vært bostedsløs i mer enn et halvt år. Tilsvarende for hele landet i 2016 er 38 prosent. Det er et tilbakevendende problem over flere år for nær halvparten av de bostedsløse i Sandnes. Ferske tall fra NAV bekrefter at mange er bostedsløse over lang tid.

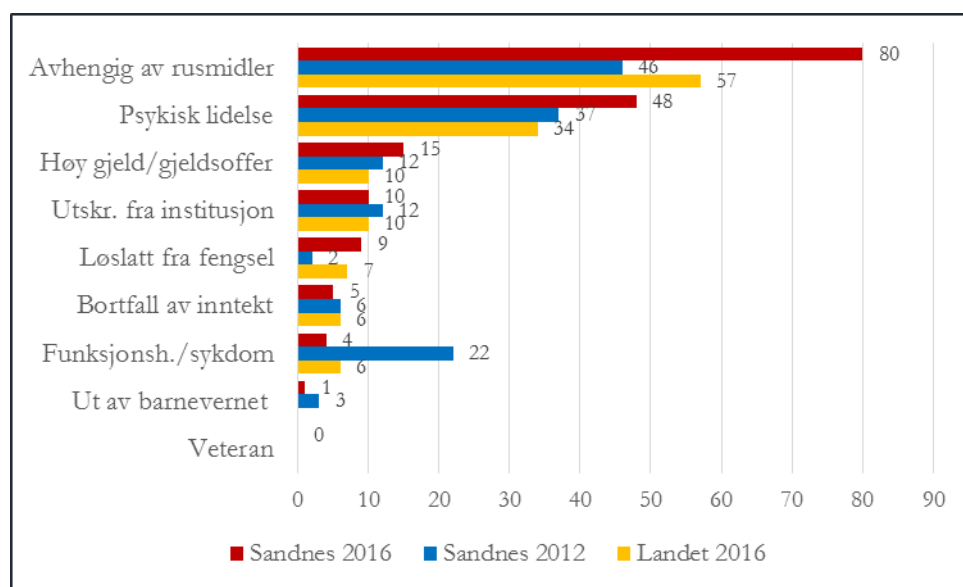
Ferske tall fra NAV viser at de har kontakt med 50 bostedsløse brukere per november 2017, fordelt på 37 menn og 13 kvinner. 12 personer er under 25 år, herav 3 i institusjon/fengsel. Av de 50 bor 24 midlertidig hos venner, familie eller er i institusjon/fengsel. Resterende bor i midlertidige botilbud, de aller fleste i hospits for personer med rusutfordringer. Det er per

nå ingen som bor i midlertidig bolig sammen med mindreårige barn. Erfaringene viser at familier som blir bostedsløse eller har behov for midlertidig botilbud, bare har det i kort tid. NIBR- kartleggingen av bostedsløse registrerer en rekke problemer bostedsløse personer kan møte eller stå oppe i. Problemene kan grovt sett deles i to:

- a) Boligrelaterte problemer: Antall utkastelser er sterkt redusert i Sandnes fra 2012 til 2016. Trolig kan dette knyttes til at det er vanskeligere å skaffe nye leietakere for utleierne, slik at botiden er lengre. Videre er det færre bostedsløse familier og sterk reduksjon i utkastelser grunnet samlivsbrudd.
- b) Personlige problemer: Kartleggingen viser tydelig at Sandnes har en stor andel (80 prosent) bostedsløse som er avhengig av rusmidler. I 2012 kartleggingen var andelen rusavhengige lavere, mens andelen uten rusproblematikk var høyere. Nær 50 % av de bostedsløse i Sandnes har psykiske vansker. Det er betydelig høyere enn i 2012 og for hele landet. Personlige problemer opptrer ofte med flere faktorer hos samme person.

Bildet viser tydelig at Sandnes sin bostedsløse har omfattende problemer knyttet til rus og psykisk lidelse.

Fig. 1: *Problemsituasjoner, personlige forhold, blant bostedsløse i Sandnes 2016 og 2012 og hele landet 2016. Prosent*

3. Satsningsområder og tiltak

NIBR- kartleggingens hovedkonklusjoner bekreftes av ferske tall og erfaringer fra tjenestene, selv om de reelle tallene på bostedsløse i kontakt med tjenestene per november 2017 er betydelig lavere enn NIBR-tallene fra 2016.

Bostedsløsesituasjonen i Sandnes viser:

- Mange og nær alle bostedsløse har vansker knyttet til rus og ofte i kombinasjon med psykiske vansker.
- Kommunen har flere unge bostedsløse under 25 år. (26 personer jmf. NIBR) Av disse sliter 58 prosent med rus og 54 prosent har psykiske vansker. 35 prosent har samtidig rus og psykisk lidelse. 10 av de unge var i fengsel eller institusjon på kartleggingstidspunktet.

- Nær halvparten av kommunens bostedsløse er langvarig bostedsløse. Av disse er 92 % rusavhengige.
- Til sammen fremstår de bostedsløse i 2016 mer problembelastet enn i 2012. Det gjelder både unge voksne og gruppen samlet.
- Grupper som er mindre belastet og familier er i liten grad bostedsløse i 2016/2017.

Behov mer spesifisert, fordeling boligbehov:

Per 31.10 2017 står 69 husstander på venteliste for kommunal bolig for vanskeligstilte. 53 av disse har utfordringer knyttet til rus. Av de 53 er:

- 6 personer i behandling, med mulig behov for ettervern
- 4 personer vurderes for Housing First
- 18 personer er vurdert som kandidater for småhus
- 2 skal i bokollektiv i nye Sandnesveien 299
- 23 har rusutfordringer, men er pt ikke nærmere kartlagt konkret i fht boligbehov
- I tillegg er det 11 har behov for samlokalisert bolig (bofellesskap i Mestringsenheten)
- Pt er det ca 15 unge bostedsløse under 25 år som er i kontakt med tjenestene og av disse har 10 rusutfordringer

For de resterende 16 husstander på ventelisten vil disse få tilbud om passende ordinære kommunale boliger når disse blir tilgjengelige.

Hva er gjort siden 2012:

- Boligmarkedet endret seg fra høsten 2014 grunnet konjunkturedgang.
- Sterkt vekst i rammene til kjøp/ bygging av boliger til vanskeligstilte (økt fra 40,5 mill til 314 mill)
- Sterkt fokus på boligsosiale virkemidler med startlån, tilskudd og praktisk langvarig bistand for å kjøpe egen bolig
- Sterkt fokus på rotasjon i kommunale boliger
- Sterk prioritering av familier og unge som kan bo i ordinære boliger
- Boveileder i NAV har bidratt til at bostedsløse har fått bistand til å komme i egen bolig (primært privat leiemarked), samt forebygging av bostedsløshet/ midlertidig botilbud totalt 135 husstander i perioden 2015-2017.
- Bo-oppfølger ungdom i NAV, bistår unge som har utfordringer i fht bolig og arbeidsrettet aktivitet (32 unge fra november 2015- 2017)
- Sterk økning av tildeling av kommunal bolig til personer med rusutfordringer. Fra 12 tildelinger (inkl flytting) i 2012 økende til 27 i 2016 og 25 i 2017, de fleste i ordinære gjennomgangsboliger med timebasert oppfølging.
- Etablering og tildeling av småhus – og planlegging av ytterligere småhus
- Utvikling av Housing First fra 2014
- Kjøp og innretting av ettervernsboliger fra 2014 (4 stk)
- Sterk reduksjon i bruk av midlertidig botilbud, fra nær 22 mill i 2014 til 5,5 mill per 1. november 2017.

	2013	2014	2015	2016	Prognose 2017
Midlertidig bolig kr	18 500 000	21 936 301	14 349 219	7 387 968	Est. 6 600 000
Antall brukere midl. bolig	214	239	186	135	86 per 1. nov

Kommunens satsning på tiltak og metoder for å forebygge og avhjelpe bostedsløshet for grupper med mindre problembelastning som kan bo i ordinære boliger uten, eller med liten bistand vurderes å fungere bra. Kartlegging og ventelistetall viser dette. Dette har vært en ønsket prioritering for å hindre bostedsløshet blant familier med barn og unge, samt redusere utgiftene til midlertidig bolig. Kommunen må fortsatt ha et sterkt fokus på dette og vil fokusere ytterligere på forebygging av bostedsløshet fremover. Dette sammen med et velfungerende boligmarked utenfor stort press, vil trolig også i fortsettelsen bety lav bostedsløshet blant disse gruppene.

Kommunens utfordringer viser at en i mindre grad har løst boligutfordringene i grupper med større problembelastning på tross av innsats også på dette området. I den videre utredningen vil en se særskilt på boligløsninger og oppfølgingstjenester til:

- Personer med rusproblematikk eller rus i kombinasjon med psykisk lidelse
- Unge med omfattende vansker
- Brukere i rehabiliteringsfaser

3.1. Personer med rusproblematikk eller rus i kombinasjon med psykisk lidelse

Når målet er at alle skal bo, krever det et svært differensiert og fleksibelt boligsosial satsning både i forhold til bygg og tjenesteyting. Tiltak og tjenester må innrettes individuelt og i en dialog mellom tjenester og bruker. Tiltakene presenteres utfra stigende oppfølgings/ressursbehov.

Kommunen har gjort modige grep og bosetter så mange som mulig i ordinære boliger med timebasert oppfølging etter individuelle behov. Dette vurderes bra utfra en normaliserings- og integreringstankegang, der verdiene fra boligsosial handlingsplan ligger til grunn sammen med tydelig ressursfokus og vektlegging av personlig ansvar sammen med mulighet til støtte. Det vurderes også ressursmessig som gode alternativ. Erfaring viser at «kloke» boligkjøp gir mulighet til å bosette vanskeligstilte på ordinære vilkår i ordinære bomiljø.

Kommunen vil derfor fortsette satsningen på kjøp av ordinære boliger til vanskeligstilte. Det er avsatt 312 millioner i økonomiplanen til formålet. Gjennom opptrappingsmidler for rus er det lagt inn noe økte oppfølgingsressurser.

Imidlertid har noen brukere behov for mer tilrettelegging for å mestre boforhold. Fra 2014 har kommunen hatt Housing First (HF) som prosjektsatsning. Her bosettes personer med omfattende vansker knyttet til rus og psykiske vansker i ordinære boliger med tett og fleksibel oppfølging. Valgfrihet og brukerperspektivet er grunnleggende elementer i metodikken. Fra 2016 er prosjektet innlemmet i drift og ligger som metodisk grunnlag for bo-oppfølging i FACT-teamet. FACT-teamet yter helhetlige og ambulerende tjenester til om lag 50 personer med rus og psykiske lidelser som i liten grad nyttegjør seg ordinære tjenester.

Det er mange gode erfaringer fra HF, men noen brukere trenger omsorg på høyere nivå eller en mer skjermet bolig. Det er krevende når boforhold må opphøre/ endres, men resultatene vurderes likevel gode utfra brukernes utgangspunkt. Det gjøres en grundig vurdering om HF vil være egnet tiltak for den enkelte, i dialog med den enkelte, blant annet utfra de allmenne krav som stilles ved å bo i ordinære bomiljø.

Kommunen fortsetter etablering av HF-boliger. Dette realiseres innen rammen for kjøp av boliger til vanskeligstilte. Det må gjøres fortløpende vurdering av ressurser til oppfølging.

For noen i målgruppen er det behov for robuste boligløsninger med timebasert oppfølging, men uten behov for stor tomt eller slik skjerming som småhus har. I det boligsosiale arbeidet ønsker kommunen å kjøpe, bygge eller bygge om eksisterende flermannsboliger som tåler noe røffere bomåte enn ordinære borettslag/ sameier. I disse ønskes 2- 4 leiligheter med tilgjengelig kontor for å kunne ha en midlertidig kontorplass/ tilstedeværelse plass for oppfølgingstjenesten i perioder med behov. Tiltaket vurderes mindre ressurskrevende enn småhus og lettere å etablere.

Kommunen etablerer flermannsboliger og nytter midler avsatt til kjøp av boliger til vanskeligstilte. Det arbeides pt konkret med undersøkelse av muligheter/ planlegging av 8-10 leiligheter i denne kategorien.

Det må gjøres fortløpende vurdering av ressurser til oppfølging.

Småhus er et godt bolig-alternativ for personer som har behov for den skjerming en helt egen bolig gir. Erfaringene viser at det er god bostabilitet (dvs svært få oppsigelser) i småhus.

Kommunen har gjennom boligsosial handlingsplan og avsatte midler i økonomiplanen en plan for etablering av 28 småhus i planperioden. Det har vært store utfordringer for å finne egnede tomter til formålet. Utfordringene er særlig knyttet til å finne god plassering, kostnadsbildet og motstand i nærmiljøene. Det vises til egen sak BS 138/16:

<http://opengov.cloudapp.net/Meetings/sandnes/Agendaltems/Details/15017252>

Kommunen etablerer i hht Boligsosial handlingsplan 28 småhus i perioden 2018 – 2022.

Oppfølgingsressurser etableres gjennom prioritering av opptrappingsmidler for rus.

Sandnesveien 299 huser ulike botilbud til rusavhengige. Eksisterende bygg skal erstattes med nybygg. Bygget gir plass til 10 akutt plasser, 17 leiligheter og 3 småhus på tunet. Det er døgnbemannet oppfølging og mulighet for å hjemle plasser etter institusjons-forskrift. Nybyggingen gir i utgangspunktet ikke flere nye plasser, men grunnet dårlig bygningsmasse er kapasiteten ikke fullt nyttet per i dag. Nybygget vil derfor gi reelt plass for flere, pt 8 plasser. Fylkesmannen har gitt reguleringsmessige begrensninger i forhold til ytterligere plasser i Sandnesveien 299. Flere plasser kan også gi for stor hopning av beboere med rusavhengighet/ levekårsutfordringer.

Kommunen ferdigstiller nye Sandnesveien 299 i 2018 med plass til totalt 30 brukere.

3.2 Særskilt om unge bostedsløse

Tallmessig er unge bostedsløse under 25 år en liten gruppe. Per i dag har tjenestene kontakt med ca 15 unge bostedsløse. De fleste av disse har utfordringer knyttet til rus, ofte sammen med andre utfordringer og behov for behandling eller annen oppfølging før mål om ordinær bolig kan være en realitet. Flere har behov for betydelig oppfølgingsressurser og opplæring i bo-ferdigheter. Noen har behov for leilighet i, eller nær base. Tre er i institusjon, tre bor i hospits/ akutten, to kan nyttegjøre seg ungdomsbo-oppfølger i NAV, resten bor midlertidig hos familie/ kjente. Noen av de som bor hos familie mener selv dette er ok og har lite ønske om annen bolig, men bosituasjonen vurderes lite hensiktsmessig som utgangspunkt for

endringsarbeid og utvikling av selvstendige liv. Personene og antallet varierer over tid, men i store trekk er det helhetlige bildet nokså likt.

Unge bostedsløse som har behov for bistand til å komme i bolig, men likevel uten omfattende vansker får bistand gjennom ungdomsbo-oppfølgning ved NAV. De fleste av disse får leie bolig i privat leiemarked. Noen får tildelt ordinær kommunal bolig for vanskeligstilte. (4 stk i prosjektperioden). Stillingen har vært finansiert av prosjektmidler fra fylkesmannen. Funksjonen videreføres fra 2018 i en integrert modell i ungdomsteamet i NAV.

For unge vil det ikke være naturlig å bare se på alder som grunnlag for å vurdere boligløsninger. De unge er forskjellige, med forskjellige behov. En må se på behovene individuelt, benytte eksisterende tiltak, eventuelt tilpasse tiltak. Det kan være utfordrende å komme i posisjon til unge og få tak i endringsønsket og prosessen. Noen unge overvurderer egne boferdigheter og opplever utkastelser knyttet til uro og mislighold, ofte på grunnlag av motstand mot å ta imot oppfølging. Noen unge er henvist til midlertidige botilbud enten i korttidsleilighet eller ved Akutten alt etter situasjon. Dette kan være svært hensiktsmessig for å avklare utfordringer, ressurser og hjelpebehov. Og slik «treffe» i forhold til tiltak og boform. Nye Sandnesveien 299 vil gi bedre rammer for å gi unge med omfattende rusvansker botilbud med døgntilgjengelig oppfølging i avklarings-/motivasjonsfaser. Antallet til enhver tid med et slikt behov er svært begrenset.

Både mestringsenheten og NAV jobber målrettet for å skape relasjon og bidra til endring både i bo- og livssituasjon. Tilgjengeligheten til tjenestene er økt betydelig den siste tiden. En kan nå få kontakt samme dag som henvendelse og oppfølgingen skjer på ulike arenaer. Tjenestene må kontinuerlig arbeide med metode for å «treffe» de unge med omfattende utfordringer på gode måter. Avvisning er vanlig.

Bosetting av unge i mer varige boforhold har høy prioritet og krever fleksible individuelt tilpassede løsninger. Unge har særskilt fokus i tildelingsmøtene for kommunale boliger og i oppfølgingen både hos NAV og Mestringsenheten. Gjennom konkret kartlegging i forbindelse med denne saken er det vurdert om unges behov bedre kan imøtekommes gjennom samlokaliserte tiltak med oppfølging. En ser at brukerne har ulike behov, ønsker og er ulikt i sin ruskarriere. Det vurderes lite hensiktsmessig å samle flere unge sårbare i samlokaliserte boliger.

Unge bostedsløse har høy prioritet i tjenestene. Det anbefales her ikke særskilte egne tiltak for unge. En har gjennomgått behov med vurdering av om samlokaliserte tiltak kan være lurt, men dette vurderes ikke aktuelt utfra brukernes forskjellighet og fare for «smitteeffekt» av negativ adferd. Unge skal derfor prioriteres og bosettes i de ulike og fleksible tiltakene kommunen har og utvikler. Dette gjelder ordinære kommunale boliger, midlertidige botilbud, ettervernsleiligheter, Nye Sandnesveien 299 og bofellesskapene. Økt kapasitet i boligmassen vil også komme de yngste til gode. Oppfølgingstjenestene må være fleksible og tilpasset behov, blant annet at omfang og innhold kan endres etter behov og at tjenesten er lett tilgjengelig hvis det oppstår behov som krever rask innsats.

3.3 Boliger til brukere i rehabiliteringsfaser

Det er mye fokus på botilbud til rusavhengige etter behandling. Ved behandling av boligsosial plan ble rådmannen bedt om å vurdere: *Det må i tillegg prioriteres samlokaliserte ettervernboliger med oppfølging på døgnbasis.*

I dagens rusfaglige tjenester snakker en mindre om ettervern, men mer om helhetlige behandlingsløp. Mye behandling og endrings- (recovery-) prosesser skjer utenfor institusjon, i kommunale rammer. Her er trygg og tilpasset bolig svært viktig for å være i bedringsprosess. Likevel omfatter beskrivelsen og vurderingene her, botilbud til personer som kommer fra behandling i institusjon innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB). For disse er det oftest et mål å være rusfri og ha en så normal tilværelse som mulig.

Først litt om dagens situasjon. Brukere som er i institusjon skal helst planlegge for bolig så tidlig som mulig i rehabiliteringsløpet. En gjør vurderinger av behov, ønske og mulighet. Videre gjøres en helhetlig vurdering av hvilke oppfølgingstiltak som vil være nyttige for bruker i den videre rehabiliteringen. I Sandnes skrives om lag 15 personer ut fra behandling hvert år. Av disse har flere egen leilighet, eid eller leid. Noen få har behov for strukturert, helhetlig ettervern i en fase og får tilbud gjennom «etterverns-institusjoner». Andre har behov for kommunal bolig. Sandnes kommune har etablert fire øremerkede ettervernsleiligheter i ordinære bomiljø. De som bor her får timebasert oppfølging etter behov og ønske. Ingen blir utskrevet til hospits. Det er etablert praksis der de som er i behandling tidlig gjør vurderinger av hvor i kommunen de ønsker å bo og således kan påvirke hvilken type og plassering boligen skal ha. Dette prinsippet er tatt fra Housing First og en erfarer at det kan styrke den enkeltes mulighet til å mestre boforholdet. Det utarbeides planer for en helhetlig rehabiliteringsløp, med boligoppfølging, aktivitet, behandling, økonomi osv.

Kommunen har vurdert om samlokaliserte ettervernsboliger med døgnbasert oppfølging er nødvendig og hensiktsmessig i forhold til behovet og konkludert med at dette ikke anbefales.

I 2016 ble 15 brukere utskrevet fra institusjon. 14 av disse ble utskrevet til egen eid eller leid bolig. En fikk tildelt kommunal bolig. Disse klarer å bo i selvstendige boliger med fleksibel timebasert oppfølging. Dersom situasjonen blir vanskelig kan kommunen tilby økt timebasert oppfølging på dag og eventuelt via nattpatrulje ved behov, eller eventuelt korte døgnopphold i Sandnesveien 299 eller på kommunens Ø-hjelpstilbud. Dersom egen bolig gir for lite struktur i forhold til brukers behov kan plass i bofellesskap være aktuelt.

En gjennomgang av aktuelle brukere viser at det er svært få som vurderes å ha døgnbasert oppfølgingsbehov. Slike tiltak er svært kostnadskrevenende med om lag 5 årsverk + feriedekning. Tiltaket bør ikke være større enn inntil 6 beboere. Dette gir stor kostnad per bruker. I tillegg kommer bygge/ kjøpskostnader.

Fordeler:

- Noen brukere kan oppleve ensomhet og utrygghet ved å bo selvstendig og for dem vil samlokaliserte boliger med døgnbemannning og andre beboere oppleves trygt og styrke deres bomestringsevne
- Å bo med andre som er i en rehabiliteringsfase kan gi styrke i egenutvikling og mestring

Ulemper:

- Høy kostnad
- Kommunen har relativt få bostedsløse fra rehabilitering
- Brukerne vurderes i liten grad å ha behov for så høyt omsorgsbehov når de er i ettervernsfasen

- Det er vanskelig å rekruttere tilstrekkelig mange brukere som ønsker å bo samlokalisert med høye krav til blant annet rusfrihet/ struktur. Dette viser også erfaringer fra andre kommuner.
- Å bo med andre i rehabiliteringsfaser kan være en styrke der en drar hverandre opp, men kan også medføre vanskelige pressituasjoner forbundet med blant annet rusmidler.
- Slike sær-tilbud er ikke i tråd med verdien om valgfrihet, normalisering, integrering og hjelp etter behov (jmf Housing First)

Etter en vurdering av antall aktuelle brukere, kostnadsbilde og en faglig orientering der en ønsker i størst mulig grad å tilrettelegge for normalisering og integrering, anbefales det ikke å etablere faste særskilte samlokaliserte ettervernsboliger med døgnbasert oppfølging.

Rådmannen foreslår å øke antallet ettervernsboliger med timebaserte tjenester etter behov, vurdert pt til 5 boliger. Dette realiseres innenfor rammen til kjøp av kommunale boliger til vanskeligstilte.

4. Oppsummering:

Boligsituasjonen for vanskeligstilte vurderes svært forbedret med en nedgang i antall bostedsløse på 55 prosent. De som har minst oppfølgingsbehov har nå i all hovedsak bolig. Dette skyldes prioritert kommunal innsats og et lettere boligmarked. Samtidig har kommunen også jobbet planmessig med bosetting av bostedsløse med utfordringer knyttet til rus og bo-stabilitet. Det er denne gruppen som preger bostedsløsegruppen nå. Brukerne har behov for fleksibel oppfølging og noen har behov for skreddersydde botilbud, f eks småhus.

- Kommunen fortsetter sitt arbeid med forebygging av bostedsløshet og tidlig innsats overfor bostedsløse.
- For å redusere bostedsløshet fortsetter kommunen sin strategi med å satse på varige boligløsninger.
- Housing First ligger som faglig grunnlag for oppfølging av bostedsløse med sammensatte utfordringer og rusvansker.
- Kommunen fortsetter sin strategi med innkjøp av ordinære kommunale boliger med differensiert oppfølging etter beboers behov, realisert gjennom vedtatte rammer og i henhold til boligsosial plan.
- En fortsetter å tildele ordinære boliger til bostedsløse med rus/ sammensatte utfordringer.
- En fortsetter å kjøpe leiligheter i nærhet til eksisterende baser
- Det etableres flermannsboliger
- Det etableres småhus i henhold til plan

- Sandnesveien 299 ferdigstilles i 2018
- Det etableres nye bofellesskap (samlokaliserte boliger) for psykisk syke i henhold til vedtatte planer.
- Unge prioriteres for oppfølging og behandling og bosettes i ulike boligløsninger vurdert etter behov.
- Det anbefales ikke samlokaliserte ettervernsboliger utfra vurdering av behov og kostnadsbilde. Antall spredte ettervernsleiligheter økes med 1 stk i 2018, jmf. vurdert behov.
- Økt kapasitet og tilgang på kommunale boliger og oppfølging vil gagne alle grupper vanskeligstilte bostedsløse.

Rådmannen mener at den boligsosiale planen, fulgt opp gjennom økonomiplanen vil gi grunnlag for å redusere bostedsløsheten i Sandnes ytterligere, også blant bostedsløse med sammensatte utfordringer og rus.

Forslag til vedtak:

Bystyret tar saken til orientering og gir sin tilslutning til tiltakene.

Rådmannen i Sandnes, 04.01.2018

Bodil Sivertsen
rådmann

Elin Selvikvåg
kommunaldirektør levekår

Vedlegg:

NIBR-notat 2017-103

Dokumentet er ikke signert da Sandnes kommune benytter elektronisk godkjenning.

RÅDET FOR PERSONER MED NEDSATT FUNKSJONSEVNE

Sandnes kommune
Politisk sekretariat

Sandnes, 25.11.16

Søknad om budsjett til Storbykonferanse i Sandnes 2019

Rådet søker om **Kr. 75.000,-**

Inntekter

Egenandel fra deltakere kr. 1500,- pr. pers x 50 kr. 75.000,-

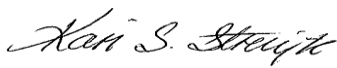
Utgifter

Honorar til foredragsholdere	kr. 20.000,-
Blomster	kr. 5.000,-
Dagpakke m/lunsj, møterom kr. 525,- x 60 stk. x 2 dager	kr. 63.000,-
Kaffemat ca. kr. 40,- pr.pers. x 60	kr. 2.400,-
Festmiddag kr. 525,- x 60 stk.	kr. 31.500,-
Drikke 2 enheter pr. pers. ca. 200,- x 60	kr. 12.000,-
Transport	kr. 12.000,-
Underholdning	kr. 5.000,-

Kr.150.900,-

Med hilsen
Rådet for personer med nedsatt funksjonsevne

Glenn Øgreid
nestleder

Kari Slettebø Struijk
sekretær

PROTOKOLL

Utvalg: Rådet for personer med nedsatt funksjonsevne	Møtenr. 1/2018	Møtedato: 17.01.2018	Saksnr.: 01–06/2018
Tilstede: Ingrid Vik Johnsen, Linda Ellingsen, Sveinung Oftebro, Tore Cantzler		Forfall: Karen Irene Stangeland, Glenn Øgreid, Erling Eknes	
Varamedlemmer innkalt: Torgunn Stokka. Torgunn kunne ikke møte – Kirsten M. Høyland innkalt		K.M. Høyland	

Klokkeslett: 16.00

Sted: Rådhuset, Møterom 1B

Godkjenning av møteinnkalling: Ingen anmerkninger til innkallingen.

Godkjenning av møteprotokoll fra forrige møte.

Sak 01/18 Sak 17/13570 Ruten byrom forslag til teknisk plan

Tatt til orientering

Sak 02/18 Sak 1/17260-1 Pårørendestrategi for tjenesteområdet levekår

Rådet gikk igjennom saken, og støtter det fullt ut.

Men Rådet vil samtidig legge vekt på at det er viktig at det blir satt inn ekstra ressurser der barn/ungdom under 18 år blir pårørende.

Sak 03/18 Sak 17/17014-7 Sak om organisering av omsorgstjenestene

Rådet gjennomgikk saken, og hadde følgende merknader

- Større fleksibilitet ifbm bemanning
- Viktig at omorganiseringen er godt etablert før ferieavvikling som starter opp i uke 25 med bruk av mange ferievikarer.
- Ser at oppstart innen 1. juni 2018 kan by på ekstra store problemer, og at en gjerne bør utsette oppstart til 01.09.2018.

Sak 04/18 Sak 16/06041-9 Sak om bostedsløshet – kartlegging og tiltak

Saken ble gjennomgått, og Rådet er positive til at det går rette veien i Sandnes.

Sak 05/18 Budsjett for Storbykonferanse i Sandnes 2019

Rådet fikk beskjed på Storbykonferanse i Skien at Sandnes skulle arrangere Storbykonferanse i 2019.

Rådet har satt opp et anslått budsjett, som de oversender til administrasjonen slik at det blir tatt med i budsjettet for 2019. Alle beregninger er av dags dato, så en bør ta hensyn til event. Prisendringer om to år.

Sak 06/18 Gjennomgang av sakskartet for HS sitt møte 24.01.18.

Eventuellt:

Sveinung ønsket at Rådet kunne invitere Trine Vos til neste møte for å presentere prosjektet Fritid for alle. Kari kontakter Trine Vos.

Sveinung etterlyste også ASK kontakt i Sandnes kommune.

Han har vært i kontakt med Kristine Frafjord som er fagkonsulent i Samordningen. Hun kunne opplyse at Levekår nylig har besluttet å opprette et ASK team for Levekår. Det er to ansatte fra Vågsgjerd samt en fra fysio/ergo. Teamet skal være bindeledd til NAV hjelpemiddelsentral, og hovedmålgruppe er 16 – 20 år. De skal kunne bistå med søknader om kommunikasjonsutstyr, samt support på utstyr og enkel opplæring av foresatte i utstyret. Ingen av de har pr nå mye ASK kompetanse, så de må tilegne seg dette.

På grunn av sykefravær hos leder samt styremedlemmer, har Sekretær kontaktet administrasjonen. Administrasjonen har nå mottatt søknad om fritak fra leder, og sak kommer opp til behandling i valgnemnda 29.01.2018 og i bystyret 05.02.2018.

Sandnes, 18.01.2018

Kari S. Struijk
Sekretær

